

ხელი შუბლზე მივადე, იწვოდა. მოღიმარი დედამისი შიგნით შემოვიდა.

– შვილო, ღვთისმშობლის ხატისგან, შენი შემწისგან, სალამი მომაქვს! – უთხრა და ხელში რეჰანის ტოტი ჩაუდო.

ახალი ბერძნულიდან თარგმნა მაია კაკაშვილმა

კონსტანტინოს კავაფისი

ლექსები

ნიხორი

მგზავრო კეთილო, თუ გადააწყდი უცნაურ სოფელს,
რომ შეგაგებებს ბუნება ღიმილს, სიმშვიდის ნუგეშს,
მოფარებული ხეს, გოგონაც ვარდით, სხივს მოგფენს,
ჩამოსულხარ ნიხორში უკვე.

უცხოვ, საღამოს თუ სასეირნოდ გახვედი გარეთ,
ცამდე აზიდულ ვეება კაკლებს ახედე მალღა.
ნულარ განაგრძობ გზების ძებნას, მიხვდები მალღ,
ნიხორზე კარგს ვერაფერს ნახავ.

მაცოცხლებელი წყაროები სხვა წყლებს კი არ ჰგავს,
სხვაგან არც მთებს აქვთ სიადიადღ, რაც აქ აქვთ გორებს,

მიწის სურნელი, აქაური, ათრობს და ბანგავს
 მას, ვინც ნიხორს მალე არ ტოვებს...

და ნურც იმედი გექნება ფუჭი, რომ მსგავს სიმწვანეს,
 სხვა მხარეშიაც გადააწყდები. დე, გერქვას მდგმური,
 მთებიდან ველებს თუ გადმოხედავ, უცხოც იწამებ,
 რომ შეიყვარო ნიხორი გულით.

ან ნაყოფიერ მიწას რა დალევს, სხვაც ვიცით ბევრი,
 გაზვიადებად თუ არ ჩამითვლი, ყველგან რომც გეველო,
 გამორჩეული გახლავს მაინც, თავადაც ხვდები,
 ნიხორული ფერი და გემო.

წმინდა „კუმარიოტისასთანაც“ მივალთ ერთხელაც,
 ამ ძველ ტაძარში, მსურს, ღრმადმორწმუნემ შემინდოს
 მოსვლა,
 პარაკლისებსაც რომ სხვა ძალა აქვთ, იგრძნობ ეკვდერთან,
 სხვა მაღლი აქვს ნიხორში ლოცვას.

და თუკი მაინც, არ შეგიძლია დარჩენა ჩვენთან,
 თუ გრიგოლისის ნავმისადომის აჰყვები კიბეს,
 მშვიდობასა და ყრმობის სიხარულს შეიგრძნობ ერთად,
 ნიხორის ფასს მიხვდები კიდეც.

გემები

ფანტაზიიდან ქაღალდისკენ. რთულია გასასვლელი და სახიფათოა ზღვა. ერთი შეხედვით, პატარა მანძილი, რაც ჩანს. არადა, რამდენადაც შორეულია მოგზაურობა, იმდენადვე დამღუპველია გემებისთვის, რომლებიც ამ გზას დაადგებიან.

პირველი ზარალი ძალიან მყიფე ბუნების საქონელზე მოდის, გემებს რომ გადააქვთ. ფანტაზიის ბაზრებში საუკეთესო ნივთებია შექმნილი და წარმოებული თხელი მინისა და გამჭვირვალე ფაიფურისგან. ბევრი გზაშივე იმსხვრევა, ბევრიც – როცა ხმელეთზე გადმოტვირთავენ ძალიან ფრთხილად. ეს ზარალი აუნაზღაურებელი რჩება ყოველთვის, რადგან ლოგიკისთვის შეუძლებელია, გემი უკან დააბრუნოს და ხელახლა მიიღოს იგივე ნივთი. არ არსებობს შესაძლებლობა, რომ მოიძებნოს ზუტად იგივე მაღაზია, მათ რომ გაყიდის. ფანტაზიის ბაზრებს აქვს დიდი და მდიდრული სალონები, მაგრამ არა ხანგრძლივი გამძლეობისა. მათი ვაჭრობა ხანმოკლეა, თავიანთ საქონელს იძულებით სწრაფად ჰყიდიან, და მაშინვე აცარიელებენ დახლებს. ძალიან იშვიათია, დაბრუნებული გემისათვის მოიძებნოს თავდაპირველის ასლები.

სხვა ზარალი ტევადობისგან მომდინარეობს. გამოდიან მდიდრული კონტინენტების ნავსადგურებიდან ჩატვირთულები და შემდეგ, როცა ღია ზღვაში აღმოჩნდებიან, შეუსაბამო წყალწყვის გამო, იძულებულები ხდებიან, ტვირთის ერთი ნაწილი გადაყარონ, მეორის გადასარჩენად. ვერცერთი გემი ვერ ახერხებს, ხელუხლებლას ჩამოიტანოს განძი ნაპირზე. რაც ჩაიბარა, იმავე სახით. გადაყრილი, რა თქმა უნდა, უმნიშვნელოა, მაგრამ ხანდახან, მეზღვაურები, სისწრაფის გამო, შეც-

დომებსაც ჩადიან და უნებურად, ზღვაში ძვირფას ნივთებსაც ყრიან.

ახალ მსხვერპლს ითხოვს თეთრი ქალაქის ნავსადგურში გემების ჩასვლა. მოდიან საბაჟოს მოხელეები, შეისწავლიან საქონელს და დიდხან ფიქრობენ, უნდა დართონ თუ არა ნება განბაჟებაზე. უარს აცხადებენ სხვა საქონლის გადმოტვირთვაზე. და ამგვარად, საქონლიდან მხოლოდ მცირე ნაწილს იღებენ. ამ ადგილს თავისი კანონები აქვს. ყველა პროდუქტს არ გააჩნია თავისუფლად შესვლის უფლება. ძალიან მკაცრად იკრძალება აქ „კონტრაბანდა“. ფერხდება ღვინის შემოტანა, მიზეზით, რომ, კონტინენტები, საიდანაც გემები მოდის, ღვინოსა და სპირტს იმ ყურძნისგან ამზადებენ, რომელიც ხარობს და მწიფდება ტემპერატურის ზედმეტად მაღალ მაჩვენებელზე. რაში სჭირდებათ ეს სასმელი მოხელეებს. ის ძალიან მათრობელაა. ყველა ვერც უძლებს, ნებისმიერს არც უნდა მისცე. თანაც არსებობს ერთი ფირმა, ადგილობრივი და აქვს ღვინის მონოპოლია. აწარმოებს იმგვარ სითხეებს, ღვინის ფერი და წყლის გემო რომ აქვთ, და შეგიღძლია, სვა მთელი დღის განმავლობაში ისე, რომ რეტსაც არ დაგასხამს. ეს ძველისძველი კომპანიაა. მოპოვებული აქვს დიდი ავტორიტეტი და მისი აქციები ყოველთვის ზედმეტადმომგებიანი და დაფასებულია. მაგრამ მაინც, დაე, ვიყოთ კმაყოფილები, როცა გემები შემოდინან ხოლმე პორტებში, თუნდაც დიდი მსხვერპლის გაღებით. რაც უნდა იყოს, სიფხიზლითა და დიდი ზრუნვით შემოიფარგლება მგზავრობისას დამსხვრეული ან გაბზარული ჭურჭლის ოდენობა. ასევე, ადგილობრივი კანონები და საბაჟოს წესები, მართალია დიქტატორულიც არის მაგრამ, არა ყველაფრის ამკრძალავი, დიდი ნაწილი ტვირთისა მაინც გადმო-

იტვირთება, როგორც წესია. საბაჟოს მოხელეები არ არიან შეუმცდარნი, და სხვადასხვა აკრძალულ ნივთს იღებენ ცრუ ყუთებით, რომლებსაც ზემოდან ერთი აწერია, შიგ მეორე დევს, და შემოაქვთ ზოგჯერ ასე საუკეთესო ღვინოც რჩეული ნადიმებისთვის.

სამწუხარო, სამწუხარო არის სულ სხვა რამ. მაშინ, როცა ჩაივლიან უზარმაზარი ხომალდები, მარჯნის მოსართავეებით და აბანოზის ხის ანძებით, გაშლილი დიდი თეთრი და წითელი ალმებით, სავსე საგანძურით, ნავსადგურს არც კი უახლოვდებიან, ან იმიტომ, რომ მთელი ტვირთი კონტრაბანდაა, ან იმიტომ, რომ ნავსადგურს არ აქვს მათ მისაღებად საკმარისი სიღრმე. და განაგრძობენ თავიანთ გზას. ზურგის ქარი უბერავს იმათ აბრეშუმის აფრებს, მზე აბრჭყვიალებს გემის ოქროს ცხვირს, და შორდებიან მშვიდად და დიდებულად, სამუდამოდ მიდიან ჩვენგან და ჩვენი უსიღრმო ნავსადგურიდან. საბედნიერი, იშვიათია ამგვარი გემები. ორ-სამჯერ თუ გადავაწყდებით ასეთ გემებს ჩვენს ცხოვრებაში. მათ მალევე ვივიწყებთ ხოლმე. და რაც უფრო ნათელია ხილვადობა, მით უფრო სწრაფად გვავიწყდებიან. და როცა წლები ჩაივლიან, ან დღეები – მიუხედავად იმისა, რომ უმოქმედოდ ვსხედვართ და სინათლეს მივჩერებივართ ან სიჩუმეს ვაყურადებთ – საბედისწეროდ შემოდის ჩვენს წარმოდგენაში და მაშინდა ჩაგვესმის უცნაურად აღმაფრთოვანებელი სტროფები, რომლებსაც უმაღვე ამოვიცნობთ, მეხსიერებას ვძაბავთ, რათა გავიხსენოთ, სად მოვკარით ამ სიტყვებს ყური. დიდი წვალების მერე იღვიძებენ მოგონებები და ვიხსენებთ, რომ ეს სტროფები არის "ქებიდან", მეზღვაურები რომ მღეროდნენ, "ილიადას" გმირე-

ბივით მშვენიერები, როცა ჩაივლიდნენ უზარმაზარი გემები
და მიცურავდნენ – ვინ იცის, საით...

შვიდი წმინდა ბავშვი

სვინაქსარი ლამაზად ჰყვება:

„ოდეს ხელმწიფე, ეპოსკოპოსნი და დიდებულნი
საუბრობდნენ მათთან, უეცრად
ყრმა წმინდანები მოიცვა ძილმა“
და ღმერთს მიუძღვნეს ისევ სულები.

წარმართთაგან დევნილებმა, ეფესოელმა შვიდმა პატარამ,
გამოქვაბულს შეაფარა თავი და იქვე
დაეძინათ. მეორე დღეს გამოიღვიძეს.
მათთვის იყო ეს მეორე დღე.
არადა, ორი საუკუნე გასულიყო, ამასობაში.

მათგან ერთ-ერთი, იამბლიქოსი,
გარეთ გამოძვრა და გაეშურა პურის საყიდლად,
სულ სხვა ეფესო გადაეშალა თურმე ბიჭს თვალწინ –
განწმენდილი ჯვრებითა და ეკლესიებით.

გაიხარა შვიდმა პატარამ,
მათ პატივი მიაგეს და თაყვანი სცეს ქრისტიანებმა.
მეფეც ეახლა კონსტანტინოპოლიდან ბავშვებს,
თეოდოსიოს, ვაჟი დიდი არკადიოსის.
ღვთისმოშიშმა წესისამებრ სცა მათ თაყვანი.

და ხარობდა შვიდი წმინდა ყრმა
 ამ მშვენიერ ქვეყანაში – ქრისტიანულში,
 განწმენდილში ჯვრებითა და ეკლესიებით.

მაგრამ ისეთი სხვანაირი იყო გარემო,
 იმდენი რამ უნდა გაეგოთ და მოეყოლათ
 (ეგებ ძლიერი სიხარულიც ძლიერად ქანცავს),
 რომ დაიღალა მალე შვიდივე,
 მთელი ორი საუკუნის წინ მოსულები უცხო ქვეყნიდან,
 დაამთქნარეს ბავშვურად შუა საუბრისას და
 მშვიდად მილულეს წმინდა თვალები ...

პატრიარქი

კადნიერი და უმადური იოანე
 საკუთარ პატრიარქობას უმადლოდა
 სიკეთეს, რომელიც მას ბატონმა კანტაკუზელმა მიუბოძა
 (ჩვენი მოდგმის ღირსეულმა ადამიანმა, იმ დროისათვის:
 ბრძენი, ლმობიერი, სამშობლოს მოყვარული, მამაცი,
 უნარიანი).

ჭკვიანადაც მოჰქონდა თავი უნამუსო
 პატრიარქს, და თქვა, რომ იზრუნებს
 რათა აღარ განმეორდეს უსამართლობა
 იოანე ლასკარისისა (განა კი გრძნობდა
 ფუქსავატი, შეურაცხყოფას რომ აყენებდა
 პალეოლოგოსთ მისი სიტყვები).

რალა თქმა უნდა, მშვენივრადაც უწყოდა, საფრთხეს,

ღირსეული, ფიცის ერთგული, უანგარო
 ბატონი იოანე კანტაკუზელისგან
 ჯერ არ ჩაევლო ბატონი ანდრონიკოსის ვაჟისადმი.
 ეს იცოდა უბედურმა, სულით მდაბალმა, მაგრამ
 ცდილობდა,
 ყოველ ნაბიჯზე სისულელე ემტკიცებინა.

დანაშაული

ფული სტავროსმა გაგვინაწილა,
 გამორჩეულმა სამეგობროში -
 ჭკვიანიც იყო, ღონიერიც, წარმოუდგენლად ლამაზი ბიჭი
 და ყველაზე მოხერხებული.
 ჩემს გარდა (ოცის ვიყავი მაშინ),
 ის ყველაზე უმცროსი იყო, მგონი ზუსტად ოცდასამისა.

ნაქურდალი სამასი ლირა შუაზე გაყო,
 ნახევარი დაიტოვა, სამართლიანად.

და ახლა ღამის თერთმეტ საათზე
 შევთავაზეთ გაქცევაში დახმარება ხვალ დილისათვის,
 სანამ რაიმეს შეიტყობდა პოლიცია დანაშაულზე,
 წვრილმან საქმედაც ვერ ჩათვლიდი – დამამაძიმებელ
 გარემოებებს ბევრს შეიცავდა.

მიწისქვეშ ერთად ვიმყოფებოდით,
 დაცულ სარდაფში.

რადგან მისი წასვლა გადაწყდა, დანარჩენებმა, სამნი რომ
 იყვნენ,
 მე სტავროსთან მარტო დამტოვეს,
 პირობით, რომ ხუთ საათზე დაბრუნდებოდნენ.

მიწაზე ერთი დაგლეჯილი ლოგინი ეგდო.
 გადაღლილები, ერთად დავწყექით. ვშფოთავდით და
 ვფორიაქობდით, დაქანცულები იმაზე ფიქრით,
 რომ ხვალ უნდა გაქცეულიყო
 მერელა მივხვდი: ვერ ვიგუზმანე რატომღაც ზუსტად
 უკანასკნელი ეს დაწოლა რომ იყო მასთან.

ეს ნაწერიც ვიღაც პოეტის ქალაქებში აღმოაჩინეს.
 თარიღიც ესვა, თუმცა ძნელად იკითხებოდა:
 „ერთი“ ბაცად ჩანს, მერე „ცხრა“, შემდეგ კი „ერთი“,
 მეოთხე ციფრიც „ცხრიანს“ მიაგავს.

ტიგრანოკერტი

მშვენიერების მოვალე ვარ, გულს გადავუშლი
 ჩემს თანამომძმეს და ნათესავს
 (სავარაუდო მამაჩემის და უნდა იყოს) –
 ბებერ მაჭანკალ კერკოს, რომელმაც მთხოვა, ჩამოსვლა -
 ახალ ქალაქ ტიგრანოკერტში,
 მდიდარსა და აყვავებულში.

თეატრი აქაც საშუალება არის გაცნობის,
 კარგად ვერთობი მსახიობის კვალობაზე. არ არის
 აქ ალექსანდრია, არც ათენია.
 არაუშავს ვითამაშე სოფოკლეში ემონასი და
 ვაი-ვაგლახად – ევრიპიდეს ჰიპოლიტოსი.
 მაყურებლებმაც აღნიშნეს, რომ იმათ ქალაქში
 ჩემზე მეტად სიმპათიური ახალგაზრდა მსახიობი არცკი
 უნახავთ.

ერთმა მდიდარმა მოქალაქემ, თანაც, საოცრად
 ხელგაშლილმა,
 გამორჩეული ყურადღებაც კი მომაქცია.
 კერკო ზრუნავს ყოველივეზე
 (სამაჰანკლოს ნახევარი უკვე აიღო ამ ნაძირალამ).
 დროებითი ადგილია ტიგრანოკერტი!
 ვნახოთ, როდემდე იარსებებს. უეჭველია,
 ბოლოს და ბოლოს მოსრავენ ქალაქს რომაელები.
 სიზმრებს ხედავს მეფე ტიგრანი.
 მე რა მანაღვლებს, ყველაზე ბევრი,
 აქ ორი თვით დავრჩე და წავალ.

მამინ ხომ სულაც არ ვინაღვლებ, თუკი მოსკობენ
 რომაელები
 ტიგრანოკერტსაც და ზედ კერკოსაც მიაყოლებენ.

მიტოვება

ერთობ გონიერს გემოვნებაც ასეთი ჰქონდა,
ძალიან კარგ წრეს ეკუთვნოდა ეს ახალგაზრდა.

ხუმრობაში გაატარა

ტრაგიკულად მიტოვებაც კი.

ადრე, როცა მეგობარმა უთხრა „გჯეროდეს, მარადიული
იქნება ჩვენი სიყვარული“ – ამის მთქმელიც
და გამგონეც კარგად ხვდებოდნენ, რომ ეს იყო

პირობითობა.

კინო-თეატრის შემდეგ, და მერეც, ის ათიოდე
წუთიც, რომელიც ბარში ჩამოსხდნენ, ღამემ აანთო
მათ თვალებსა და სისხლში სურვილი
და ერთადყოფნით შეამოწმეს „მარადიული“.

ცუდად თუ კარგად, „მარადიულმა“ სამი სრული წელი
გასტანა.

უმეტესად, უფრო მცირე ხანს გრძელდება ხოლმე.

გონიერი და დახვეწილი

საიმისოდაც, რომ ტრაგედიად არ მიელო არც ეს ამბავი.

და ძალიან ლამაზიც იყო – სახით, სხეულით -

ისე ლამაზი, რომ ხორციელი თავკერძობა სრულიადაც არ
შელახვოდა.

აგელაოსი

ნავპაქტოსის თავყრილობაზე აგელაოსმა
 სიმართლე თქვა – ნუღარ ებრძვითო
 ბერძნები ბერძნებს! ჩვენთან ახლოს ბრძოლა არის
 გაჩაღებული და გვემუქრება. კართაგენი
 გაიმარჯვებს თუ დიდი რომი, გამარჯვებული მაინც
 ჩვენვე მოგვიბრუნდება. მეფე
 ფილიპე, ყველა ბერძენი შენად ჩათვალე.
 თუ ომს ისურვებ, მოემზადე რომ
 იტალიის გამარჯვებულს წინ შენ აღუდგე!
 ერთმანეთთან ბრძოლის დრო არ გვაქვს.
 მეფე ფილიპე, საბერძნეთი გადაარჩინე!

ბრძნული სიტყვები! თუმც არავის არ წარმოუთქვამს.
 კეფალონის, მაგნესიის, პინდას,
 საზარელ და წყეულ დღეებში.
 ბევრი ბერძენი გაიხსენებდა
 ამ ბრძნულ სიტყვებს, არავის რომ არ წარმოუთქვამს.

ახალი ბერძნულიდან თარგმნა მარიამ წიკლაურმა,
 სიტყვასიტყვითი თარგმანი მაია კაკაშვილისა